

CLELAND CROSBY

PLAATS: SAINTFIELD (NOORD-IERLAND)

BEDRIJF: 700 OOIEN, 300 OOI- EN RAM-
LAMMEREN ALS FOKMATERIAAL. 76 HEC-
TARE WAARVAN 40 IN EIGENDOM

'Ik kijk eerst naar cijfers'

Schapenhouder Cleland Crosby uit het Noord-Ierse Saintfield kijkt eerst naar de cijfers, dan pas naar de schapen zelf. “Uiterlijk is niet belangrijk. Cijfers vertellen mij meer.”

Een smal weggetje kronkelt door de Ierse heuvels. Langs beide zijden van de weg groeien metershoge struiken. Groene heuvels rijzen erbovenuit. De lucht is grijs. Miezere regen vormt een grauwe waas over het landschap. In de verte, tegen de heuvels aan, zijn met moeite enkele witte stipjes te onderscheiden. De schapen van Cleland Crosby. Eenmaal aangekomen in zijn kantoor, heeft hij al de nodige papieren op zijn bureau klaargelegd. Tabellen met cijfers vullen de pagina's. “Als ik keuzes moet maken, kijk ik als eerste naar de cijfers. Pas daarna naar het schaap zelf. Ik wil altijd kunnen beargumenteren waarom ik iets doe.”

Op zijn bedrijf in het Ierse Saintfield, zo'n 20 kilometer onder Belfast, houdt Crosby 700 ooien en 300 ooi- en ramlammeren om mee te fokken. In totaal heeft hij 76 hectare land, waarvan 40 in eigendom. De rest huurt hij bij. “Mijn doel is zoveel mogelijk uit een hectare halen. Hoe meer geproduceerde kilo's per hectare, hoe meer het mij oplevert.” Hij wijst op een statistiek van zijn kosten en opbrengsten in de afgelopen vijf jaar. In het seizoen 2007/2008 produceerde hij 633 kilogram lam per hectare. In 2010/2011 was dat 578 kilogram. “Die verschillen zijn uit te leggen. Zoals je kunt zien, verschilde het gemiddelde aantal lammeren per ooi ook in die jaren. Er is altijd ergens een reden voor.”

CIJFERS

De cijfers gebruikt hij om zijn strategie te bepalen. Zo is zijn keuze om de ooien tussen december en maart binnen te houden gebaseerd op cijfers. “Ruim acht maanden in het jaar staan ze buiten en eten ze gras. De vijftien weken dat ze binnen zijn, krijgen ze kuilvoer. Dat kost mij 45 cent per week per ooi. Aan de ene kant kun je zeggen, opstallen kost geld, maar aan de andere kant scheelt het mij arbeid. Als ik 's winters, wanneer hier regelmatig sneeuw ligt, het veld in moet om mijn schapen te voeren, kost dat mij twee uur per dag, dus veertien uur per week. Voeren in de stal kost mij vijf uur per week. Nou, reken maar uit.”

Ook in zijn keuze voor rammen en ooien kijkt Crosby naar de cijfers in zijn database. Hij koopt geen schapen aan, maar werkt met eigen fokmateriaal. “De ooien worden geselecteerd op hun vaders, moe-

dereigenschappen en hun lammergeschiedenis. De rammen worden geselecteerd aan de hand van het doel. Alleen de rammen met de beste cijfers worden aangehouden. De rest wordt gecastreerd.”

KUDDES

Crosby heeft zijn schapen gesplitst in drie groepen. De eerste bestaat uit raszuivere Lleyln, Highlander en Primera. In de tweede groep kruist hij Lleyln met Highlander en Primera. De derde groep is voor de proefkudde. Hierin kruist hij commerciële rassen (Texel, Suffolk en Charollais) met verschillende rammen. “Highlander en Primera staan bekend om hun goede melkgevende prestaties. Goede melkgevende ooien produceren lammeren met een hogere groeisnelheid. Dat wil ik hebben, dus deze ooien en ooilammeren houd ik aan om verder mee te fokken. De Lleyln zijn langzame groeiers, maar enorm goede >>

Kengetallen van Cleland Crosby

	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Aantal ooien	708	787	642	720
Lammeren per ooi	1,58	1,45	1,51	1,55
Totale opbrengst per ooi	€ 85	€ 91	€ 108	€ 120
Totale variabele kosten	€ 25	€ 36	€ 48	€ 47
Graslandkosten	€ 7	€ 12	€ 13	€ 10
Dierenarts/medicijnen	€ 15	€ 14	€ 18	€ 14
Overige variabele kosten	€ 3	€ 10	€ 17	€ 23
Totale vaste kosten	€ 18	€ 17	€ 24	€ 32
Netto opbrengst per ooi	€ 42	€ 38	€ 36	€ 41

De lammeren gaan voor het wegen door een voetbad. Een sensor leest het oornummer af. De medewerker voert alleen het gewicht in.

reportage

Bij elk hok hangt een whiteboard waarop tijdens de lammerperiode aantekeningen worden gemaakt.

moeders. Door kruisingen met Lley, krijgt de kudde een betere moederkant. Hoe meer goede moeders ik heb, hoe minder omkijken ik er tijdens de lammerperiode naar heb. Dat scheelt mij weer arbeid." Alle ooiën en ooilammeren die begin oktober 38 kilo of meer wegen, gaan begin november bij de ram. De schapenhouder zet één ram per honderd ooiën in. "Het werkt net zo als op school. Als er meerdere jongens in het spel zijn, moeten ze individueel erg veel moeite doen om aandacht van de meiden te krijgen. Als je maar één jongen hebt, hebben die meiden geen keuze en willen ze hem alle-

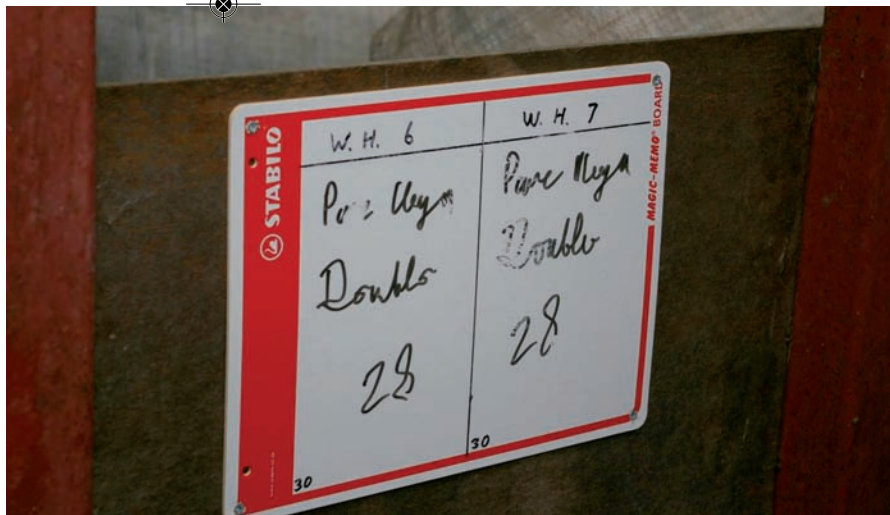
'Zo veel mogelijk uit hectare halen'

maal. Zo werkt het ook bij schapen", lacht hij. "Het werkt. De ooiën komen naar de ram toe. Tijdens de lammerperiode heb ik op het hoogtepunt zo'n zestig lammerende ooiën per dag. In drie weken is de lammerperiode voorbij."

MARKS & SPENCER

In januari laat Crosby zijn ooiën scannen en daarop past hij zijn voerstrategie aan. "Meestal heb ik zo'n zeventig tot tachtig ooiën met een drieling. De rest is één- of tweeling. De ooiën die twee- of drielingen hebben, gaan in februari terug naar het verse gras. Dat is echt raketvoedsel voor ze. Ze doen het daarop erg goed. Eenlingen houd ik binnen. Ze krijgen anders een te zwaar geboortegewicht en ik heb ook niet genoeg gras voor al mijn schapen."

Hij pakt een overzicht. Het gemiddelde geboortegewicht ligt op 3,8 kilogram per lam. Per dag groeien zijn lammeren gemiddeld 297 gram. Na zes weken wegen ze gemiddeld 16,2 kilo. De lammeren verkoopt hij tussen de zestien en twintig weken, maar sommige zijn na twaalf weken al op het juiste gewicht. "Dat komt door de eisen van onze afnemer. We verkopen een groot deel van onze lammeren aan Marks & Spencer, het be-

In het zogeheten 'fosterhome' zet Cleland Crosby het derde lam van een drieling bij een ooi met maar één lam.

Crosby werkt met eigen fokmateriaal, hij koopt geen dieren aan. Met een managementprogramma kiest hij de fokdieren.

kende Engelse warenhuis. Ze profileren zich met duurzaam geproduceerd lamsvlees met een goede smaak. Vandaar dat ze jonge lammeren willen, niet zwaarder dan 21 kilo karkasgewicht."

MARKT

De schapenhouder vermarkt zijn lammeren via de Strangford Down Board, waar verscheidene schapenhouders bij zijn aangesloten. "In juni en juli heeft de Board elke week een gegarandeerde afzet van zeshonderd lammeren in totaal. In augustus en september is dat zo'n vierhonderd lammeren per week en daarna tot aan kerst is het zo'n driehonderd lammeren per week. We verkopen zo'n

15.000 tot 16.000 lammeren per jaar via dit kanaal, waarvan ik er zelf zo'n zeshonderd lever. De rest van mijn lammeren houd ik voor het fokken of ik verkoop ze als fokmateriaal aan andere schapenhouders."

De prijs ligt momenteel op 4,10 pond per kilo slachtgewicht (4,92 euro). "Op zich krijgen we door de gezamenlijke afzet niet veel meer voor een lam, maar het scheelt wel in de kosten. Ga maar eens zelf met je schapen naar een markt en probeer ze daar te verkopen. Dat kost tijd, transport en het is niet gegarandeerd dat je alles verkoopt. De gezamenlijke afzet bevat me goed. Financieel gezien haal ik er genoeg uit." <<